

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
OSOMOR KÁLMÁN

A tokaj-hegyaljai felirat.

A szőlészeti borászat terén legnagyobb ujság az a mozgalom, melyet a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület a tokaj-hegyaljai borok és bortermelők érdekében kifejtett.

Dr. Laczay László hírneves szőlésztársunk, aki egyszersmind a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület borászati szakosztályának elnöke, állott elsők közé a mozgalomba, és abból méltán ki is vette orosz lány részét.

A lelkesült és értelmes kezdeményezés eredménye azon felirat, melyet e hó 21-én 800 tagból álló küldöttség élén gróf Andrassy Sándor mint a gazdasági egyesület elnöke nyújtott át Széll Kálmán kormányelnök urnak, kérvén, hogy az abban foglaltakat a magyar bortermelők érdekében figyelembe venni sziveskedjék.

A benyújtott emlékiratban több rendbeli kérelem sorolatik fel; nevezetesen az, hogy az agrár-kölcsönök visszafizetési határideje november hóról május hóra téessék át; megindokolják azzal, hogy november elsejére a szőlőterméséből pénzt előállítani nem lehet; s ha pedig mégis mindenáron elő kell állítani, akkor a borokat poton árért kell elpocsékolni, mely végeredményében a szőlősgazdákat tönkre teszi:

Kérik továbbá azt, hogy a küszöbön álló olaszvámszerződést akként kössék meg, hogy az eddig fizetett 3.20 kr. helyett hektoként 30 arany forinttra emeltessék a vám. — Azzal indokolják, hogy az olasz borok nem természetes, de tul szeszezett borok, és a magyarországi kereskedők azért vásárolják a 12—15 százalék szeszfoku olasz borokat, mivel abban 4—5 százalék szeszt adómentesen kapnak, és ezt használják a magyar gyenge borok szeszezésére, melylyel azután a hegyi borok értékét nemcsak alászállítják, de meghamisítják, amennyiben csak

egy negyedrészt magyar bort adnak az olasz borhoz és ezt a magyar hegyvidék elnevezés alatt bocsájtják forgalomba.

A kitűnően megokolt kérelmet lehetetlen, hogy figyelembe ne vegyék, lehetetlen, hogy a kormány a vámszerződés megkötésénél azoknak eleget ne tegyen, különösen akkor, ha az ország több vidékén is a gazdák hasonló mozgalmat indítanak, s hasonló kérelemmel fordulnak a kormányhoz.

Tudjuk azt, hogy bármily csekély előnyt is csak a legnagyobb akció árán vagyunk képesek ebben a szerencsétlen politikai házasságban kivívni. Miután pedig a néma gyermeknek nem érti az anyja sem a szavát, ismételten és ismételten fordulunk szőlész társainkhoz annál is inkább, mert már a napilapok kezdik emlegetni, hogy a szerződés egy évre meghosszabbíthatnák.

Lehetetlennek tartjuk ezt, de ha mégis bekövetkeznék, akkor elmondhatjuk, mentsen meg az Isten olyan jó barátoktól, védőktől, mint akik felettünk őrködnek; és egész kétségbe eshetünk jövőnk végett, mert már előre is látjuk, hogy az ebből származó szerencsétlenség ezer és ezer szőlészcsalád életét teszi tönkre.

Csakis az egyöntetű akció menthet meg bennünket az olaszborok káros konkurencziájától.

. . . y.

Mikor hoz a szőlő jövedelmet?

Minden gazda arra törekszik, hogy szőlője minél nagyobb jövedelmet adjon. Ennek elérése végett azután különböző módok és eljárásokhoz fordul. — És ime azt tapasztaljuk, hogy kevés ember éri el az eljárt.

Más szóval a szőlészeti terén az eredmények feltűnően eltérők s nagyon természetes, ennek folyományaként a jövedelem is szerfelett különböző.

Számtalanszor tapasztaljuk, hogy egy és ugyanazon hegyen, ugyanoly területű szőlőben egy magyar holdon 40—50 métermázsza szőlőt terem, míg a másik 20—25 méterm. szőlőt a.l.

Ez a körülmény azután az egyiknél a jólétet, a másikonál sokszor a bukást idézi elő. Pedig hát ez nem egy tőlünk nem függő eseménytől a természetből függ azt legtöbb esetben maga a gazda idézi elő.

A szőlőtermést elsősorban a szőlőfaj biztosítja. Vihetünk mi bármilyen művelést némely fajjal, az nagytermést nem fog adni, mert ez az ő természetében rejlik.

Másodsorban áll a kezelés a művelés; mert a legjobb faj szőlő sem ad kívánt termést, ha a kezelés a művelés rosez hiányos.

Harmadszor függ a talajtól. Miután a szőlőtő tápszerét a földből nyeri; ha a talajban a neki megkívántató alkatrészek nincsenek, a tőke nem nyer táplálékot. Táplálék hiányában pedig termést nem adhat.

Tehát annak, aki szőlőjétől eredményt vár, három dologra kell különös figyelmet fordítani:

1. a faj jól legyen megválasztva,
2. a szőlő kellőképen legyen kezelve és a talaj megmunkálva,
3. a talaj táperőben hiányt ne szenvedjen.

A szőlőfaj megválasztása a vidéktől és az előző körülményektől függ.

A multban minden vidéknek megvolt a maga borfaja, oda kell tehát törekedni, hogy az a jövőben is megóvassék. Mert egy vidéknek új szőlőfajokat ültetni nem tanácsos, mivel boraik új kvalitást érnek el, mely azután sok időt kíván, míg az a borfogyasztó közönség és a kereskedelem előtt ismertté lesz.

Csak akkor menjen át más fajra, ha azok a multban sem adtak jövedelmet. Szóval ok nélkül egy vidéknek nem tanácsos új térre lépni.

Egy szőlőfajtól azt várjuk, hogy vagy mennyiségében, vagy minőségében jövedelmet adjon.

Amely vidéken finom bor elő nem állitható, ott olyan fajt kell ültetni, amelyik nagy termést ad. Tudni kell azt, hogy a fogyasztás 80—90 százalékában a közepes minőségű borokra terjed ki. Tehát oda kell törekedni, hogyha a talaj, a fekvés erre alkalmas, ott a közfogyasztásra való bort termeljék. Emelkedett hegyoldalakra, vagy kavicsos, köves tetőkre, ahol a mennyiség elő nem érhető, a minőségre kell dolgozni. — Ha ezt az alapelvet megtartjuk, akkor nem lesz okunk megbánni. És nem szabad elfelejteni, hogyha bárminő finom borunk van, és vevő reá nem jelentkezik, a hordóból nem haraphatunk.

Tehát a lapos, dus talaju dombokon konzum bort termeljünk és oly fajokat ültessünk, amelyek némely évben kitűnő, de rendszeresen elég jó bort adnak.

Ezek két részre oszthatók, u. m. fehér és vörös fajok.

A fehér fajokból nagy számmal vannak a nagytermést adó szőlők, u. m. mézes-fehér, budai-fehér, lisztes-fehér, mustos-fehér, a szlankamenka, ezerjő stb. Ezek mind bőtermő fajok. Nagy termést ad még a fehér török, csak hogy úgy ennek, mint az ezerjő és mustos-fehérnek az a hibája, hogy könnyen rohad. — Mivel a mézesfehér koránérő, úgy a rohadástól megmenthető, ennek viszont az a hibája van, hogy bora magában nehezen tisztul.

No most már melyikhez forduljon a gazda? Ahhoz, aminő fajjal azelőtt foglalkozott.

Van még egy áldott faj szőlő, mely a gazdának dus jövedelmet hoz, az ugynevezett *csuda-szőlő*. Ez rengeteg termést ad, minden eddig ismert fajt 3—4-szeresen felülmulja és a mi fő, nem rohad.

Csak hogy ebből a fajból még kevés van. De hát nem kell azt ezer vesszővel megkezdeni. Én 1897. évben egy tőkével kezdtem és már

eddig 400 tökén van belőle, s lesz az idén annyi, hogy vele egy két holdas táblát beojthatók.

Vaunak azután színes bogyoju szőlők, melyek azonban szintén fehér bort adnak. — Miután csak a dus termésről akarok megemlékezni, a kövidinkát említem meg.

Ez egy rendkívül nagy terméstadó szőlő. Csakhogy felette későn érik. De nem baj, mivel nem rohad, s így bármeddig kiun tartható.

Borainak az a tulajdonsága van, hogy felette könnyen tisztul és zöld. Ha ennek a mustját a mézes fehér mustjával keverjük, az összevágott bor megtisztul. S miután mindakettő nagy termést ad. Az egyik korán érik, tehát a beállott őszi esős idő előtt szedhető és így nem rohad, — a másik későn érik bár, de szintén nem rohad. E két faj termelését egész bátran merjük ajánlani. — De azt kikötjük, hogy a két faj elkülönítve, nem pedig keverve ültetendő azért, mivel az egyik korán, a másik későn érik.

Vörösborfaj szőlő kevesebb van, leginkább öt fajt szoktunk említeni. Aramon, merlót, burgundi, opporto és a nemes kadarka. Az aramon rengeteg nagy, de hitvány termést ad, szőlője savanyu, bora is silány; merlót finomat, de keveset terem; — burgundi helylyel-közzel közepes termést ad, — opportó nagy termést ad, de bornak különösen magában nem alkalmas. — Egyedül a kadarka az, amely a hozzáfűzött reményeknek megfelelő.

Tehát konzum borra csak kadarkát, de nemes kadarkát ültessünk.

Itt figyelmebe ajánlom azoknak, akik nem ismerik, hogy a kadarkának három faja van. Az egy, a két és a három magu. — Az egy magu a virágját elrugja, nem hoz gyümölcsöt, a két magu néha jól terem, de többször ez is elhull, míg a három magu az Isten áldása. Ilyen nemes kadarkát tenyésztenek leginkább Szegszárdon, Egerben és Visontavidékén.

Ha szőlőnket bőtermő szőlővesszőkkel ültették be, még csak egy részében feleltünk meg a feladatnak. A második kellék a szőlőnek jó kezelése.

A szőlőkezelés alatt az összes munkákat értjük. Első ezek között kora tavasszal a nyitás. Aki a megengedettnél korábban nyit, épen semmit sem takarít meg. Igaz, hogy a munkás akkor még olcsóbban beszerezhető, amikor még a tapasztalt és jó gazdák nem nyitattak; de amennyivel kevesebbe jön a napszám, miután a munka felettébb előbb eszközöztetik: a szőlő hamarabb füvesebb lesz és egy munkával, egy kapálással többet kell adni a szőlőnek. Nohát kérdem a kapkodó gazdát, mit takarított meg? Semmi jót, ezen felül kiteszi magát annak az eshetőségnek, hogy az egész télen át a föld alatt volt, s így a hidegtől védett rügyeket a később bekövetkező hideg tönkre teszi.

1899. évben láttunk több ilyen korán nyitott szőlőt, mely a február végén bekövetkezett nagy hidegben tönkre ment.

Okszerű legyen a metszés. Meglegyen tartva azon alapelv, hogy míg egyrésztől rendes termésre kell metszeni, más oldalról nem szabad agyonmetszeni.

A kapálás mélyen eszközöltessék. Szóval minden munkaidejében és jól történjék.

A harmadik főfaktor az, hogy a talaj időközönként föltétlenül megtrágyáztassék.

Ha a szőlővel így járunk el, akkor nem lesz okunk a termés hozása ellen.

Még azonban mindezzel nincs elég téve a kiváncsoknak

Van még egy fontos dolog, melyet szándékosan hagytam utoljára azért, hogy ezt egész uyomatékkal adhassam elé.

Nincs szerencsétlenebb gondolat, mint a szőlőt össze-vissza fajokkal ültetni.

Bárhogy trágyazzuk, bármint munkáljuk a szőlőt, megverte azt az Isten mind a két kezével, ha abban különböző fajok vannak ültetve.

Csak oly szőlőből lehet nagytermést várni, amelyik egy fajjal van ültetve.

Négy évtized tapasztalata ez nálam. És ezt én rendkívül fontosnak tartom.

A filloxera pusztítása után nem lévén szőlőfajunk, össze-vissza vidékről hozattunk szedtünk, gyűjtöttünk szőlővesszőket. Különösen a zöldajtásnál voltunk erre kényszerülve.

Ha az így telepített szőlőt egy szabályosan, egy fajjal ültetett szőlővel hasonlítjuk össze, akkor az eredmény rendkívül különböző, mert míg egy nagytermésű tiszta, egyfajú szőlőben rendes körülmények között 30—40 métermázsa szőlőre számíthatunk, addig az ilyen kvodlibet 15—20 mázsával fizet.

Azért tehát most tavaszon a szőlővessző ültetés idejében ezen körülményt a gazda esősen figyelje meg és kövesse

János gazda

A szőlőfelújítási kölcsönről.

Ama nagy országos csapás, mely a filloxera pusztításában a szőlészeket érte, *rettenetes volt*. Rettenetes volt azért, mivel nem volt remény arra, miszerint megtaláljuk azon módokat, melyekkel a kipusztított szőlőket felújítani lehet. — Rettenetes volt másodsorban azért, mert mindenüket vesztett szőlészeknek nem volt tehetségük arra, hogy a felújítást megkíséreljék.

Hosszas és meg-megujult panasz érlelé meg az elhatározást a kormányférfiakban, hogy a nagy nemzeti vagyon visszaszerzésével a szőlészekneknek segítségére legyenek.

Ezt követte a szőlők felújítását célzó törvény, melynek alapján a kormány az agrár-bankkal egyezsége lépett, s kezdetét vette a szőlők felújítását elősegítő kölcsönök folyósítása.

Némi tartózkodással viseltettek miadazok, akik önerejükben képesek voltak elpusztult szőlőjüket felújítani. S csak is azok vették igénybe a szőlők felújítására kilátásba helyezett kölcsönöket, akik teljesen reá voltak szorulva. S így konstatálni lehet, hogy kevés kivétellel mindazok, akik a szőlőjüket ugynevezett agrár-kölcsönrel ujították fel: *a nyomott viszonyok között levő osztályhoz tartoznak*.

Százados, ezredes és örök tapasztalat az, hogy a szükségbe esett ember a nagy kamatokat is megajánlja, csakhogy legalább ideig-óráig segítsen magán. Elfogadja a legnehezebb feltételeket is, csak elakadt helyzetén segíthessen.

Az agrár-kölcsön államintézmény. Első tekintetre olcsónak látszik, de mikor azután a visszafizetésre kerül a sor, akkor azután nagyon de nagyon, sőt már most határozottan ki lehet jelenteni, elviselhetlenül terhes kölcsön, melyen ha idejekorán segítve nem lesz, *egy második csapást mér a szegény szőlészekre.*

Az állítatik, hogy a kölcsön 5 százalékos, igaz csakhogy a visszafizetésben a *14 százaléktól is meghaladja.*

Ezen kölcsönügyet, ha szigorúan pénzügyi tekintetből bíráljuk el: nincs benne semmi rendellenes. Magasra emelkedik a visszafizetési perczent azért, mivel a folyósított kölcsön összeg után 5 évig az adós nem fizet kamatot. Helyette a bank fizeti; tehát ezt is előlegezvé, nagyon természetesen a tőkéhez kell írni. Magasra emeli a biztossági alap, mely igaz ugyan, hogy a kölcsönösszeg rendezése után visszafizettetik, de hát hány gazda lesz szerencsés azt megélni?! . . . Emeli a kamatot a felügyelet, mert hát az arra tett kiadás szintén a szőlőt terheli. S így a kölcsön adott tőke például 1000 frt mikor betábláztatik többé nem 1000 frt, de 1400 frt. és a visszafizetési ráta 15 éven át holdanként mintegy 100 frt. vagyis 200 kt

Tehát az állam által nyújtott felújítási kölcsön 14 százaléktól meghaladja.

Ha ezen kölcsönadás keresztül vitelével az volt a cél, hogy a nemzeti közös nagy kincs, az elpusztult szőlők feljuttassanak: *az el lesz érve*, mert a szőlőket a felvett kölcsönökkel belehet telepíteni. De ha az is volt a cél, hogy a szegény tönkrement szőlősgazdák elvesztett birtokukat és így megélhetésüket visszaszerezzék: *a cél nem lesz elérve.* Egész bátran ki lehet mondani, hogyha a visszafizetésen segítve nem lesz, *kevés birtok marad a régi gazda kezén.* S legtöbb szegény szőlést, akit évtizeddel ezelőtt a tilloxera pusztított ki, majd a szőlőfelújítási kölcsön tesz földönfutóvá.

Nehogy állításom tulhajtottnak tekintessék, azt indokolom.

Egy hold szőlő rendes viszonyok között terem 20—25 mm. szőlőt. Ha a borarak nem változnak, a szőlő métermázsáját nem lehet 14—20 koronánál többre tenni; így egy hold terméseért 20 métermázsát számítva 280—400 korona, 25 métermázsát számítva pedig 350—500 koronát lehet elérni.

Lehet esztendő amikor több, de van esztendő, amikor kevesebb vagy éppeu semmi sem terem. De véve jobb számítást, 400—500 koronát; most már vessünk számot, lehet-e ezen jövedelemből a 14 százaléknál magasabb tőke-kamat törlesztést eszközölni?

Egy hold szőlőnek évi megmunkálását takarékosan számítva 120—140 koronára tehetjük. Karóhiánypótlást, trágyázást, foltozást, partos szőlőknek a vermektisztítását, a permetezést esetleg az oidum elleni védekezést évenként lehet 80 koronára számítani; így egy hold szőlő évi munkabére 200—220 koronára tehető. Ha ehhez hoz-

závesszük az évi 200 korona törlesztést, jobb termés esetén maradhat 80 koronánk, közepes termés esetén 400 korona bevétellel az évi kiadás sem lehet fedezhető.

Ha azután közbe oly termékeny esztendők jönnek, amikor minden szembetűnő elemi csapások nélkül a termés felére redukálódik, vagy a borárok szállanak alább, ami szintén valószínű: **akkor azután miből fizessen az a szegény földhöz tapadt szőlész, kinek agráros szőlőjén kívül egyebe, mint gyermekei fekhelyét és legszükségesebbet képező ingósága vagyon.**

Már pedig kimer évenként egyre-másra évi 25 mmázsa szőlőt garantírozni egy magyar hold szőlőföldön? Azt hiszem erre sem mer senki sem vállalkozni.

Ha a dolog idáig tartana; akkor is szomorú sors vár az agrárkölcsönnel telepített szőlőtulajdonosokra, de a dolog még másképen is van és lehet.

Jönnek elemi csapások. Tönkre teheti egy téli abnormis időjárás a szőlőrügyeket, elveheti a termést a tavaszi zöld fagy, vagy a jégeső pusztíthatja el. Kérdem mi lesz akkor: **ha a szőlők semmi jövődelmet nem adnak?**...

Az eddigi tapasztalatok a legkinosabb aggodalmakat szülik. Azt az aggodalmat, hogy a szőlőkölcsönt nyert gazdát az állami intézkedés teszi tönkre.

Ha a szőlőt elemi csapások érik: **az állam kegyes az adózó polgárral szemben.** A legujabban is a Pénzügyminiszter ur egy rendeletet bocsájtott ki, melyszerint az elemi csapásokkal sújtott gazdák adótartozásának lefizetésére az évi új termésig haladékot nyer. De rendszeres állapot pedig az, hogy az elemi csapással sújtott terület után az esedékes adót leírják.

Ha azt tekintjük, hogy az állami adó egy hold után mennyi, és a szőlőfelújítási kölcsön mily nagy, **előáll azonnal a rettenetes helyzet.** Aki nem képes egy hold szőlő után 8 16 korona adót megfizetni, hát miként bírjon 160 koronát meghaladó szőlőfelújítási kölcsönt fedezni?

Ezen felvetett kérdés eléggé illusztrálja a helyzetet.

Még a legszigorubb nyereszkesedésre fektetett pénzügyi intézet is prolongálja a kamatfizetést, annál inkább a rátafizetést.

Igaz, hogy a szőlőfelújítási kölcsön rátafizetésénél is kilátásba helyezik a halasztást, csak hogy annak igazságos megadásához szó fér.

Az állami adót keservesen még lehet kiszorítani, de a nagy összegű agrárkölcsönt, ahol egy magyarhold szőlő után 200 korona körül fizetendő, csak a birtok eluszásával lehet kiegyenlíteni.

Az agrárkölcsönnél az elemi csapás elbírálása **erős kifogás alá esik, — egyenesen mondva igazságtalan.**

Ha a terményeket — lett legyen az kalászos vagy kapált növény és szőlő — elemi csapás éri: **azt a pénzügyi igazgatóság kiküldötte a város egyik kiküldöttével vizsgálja meg. A szőlőfelújítási kölcsön rátafizetésének halasztás iránti kérvénye a kerü-**

leti szőlőfelügyelőnek adatik ki: azt jól, rosszul, vagy éppen mások bementése szerint bírálja el bírálja; pedig úgy, ahogy tetszik, anélkül, hogy ezen bírálathoz a halasztástkérő meghivatnék. S várja vakon, hogy miként sül el a kérvénye. Elsül úgy, amint azt a kerületi felügyelő esetleg tágas lelkiismerete azt bementotta.

Ha az illető lelkiismeretes, akkor a kért halasztás megadatik; ha nem, úgy azután jön a végrehajtás és az árverés.

Sőt még ennél is rettentőbb helyzet áll be. A beadott kérvény hónapokon nem lesz elintézve, s a fél ha bármiként és teljesen igazolja is, hogy a rátafizetés iránt halasztást kért, figyelem nélkül hagyatik, reá törnek a végrehajtó közegek és első sorban is minden ingóságát lefoglalják. holott ezt tenni jogositva nincsenek.

Nem lehet azt feltenni, hogy a magas kormány a legnagyobb nyereszkesedésre törekvő pénzügyintézetnél szigorubb legyen. Fel kell tenni, hogy erről nem bírnak ott, ahol a dolgokat intézik, kellő tudomással.

S miután a néma gyermeknek nem érte az anyja a szavát, határozta el magamat ezt a körülményt nyilvánosságra hozni, hogy az intézők erről értesülvén, tehesenek és segíthessenek addig, míg eme, mondhatni védtelen helyzet folytán számosan koldusbotra ne jussanak.

A szőlőfelújítási kölcsön visszafizetése rendes körülmények között is elviselhetetlen, ezen addig kell segíteni, *míg százak és ezrek áldozatul nem esnek.*

Segíteni lehet ezen úgy és akként, hogy mindazok részére, akiknek foglalkozásuk egyedül és kizárólag a szőlőszet, s akik szőlőjüket agrár-kölcsönnel betelepítették s így akiknek egyéb jövedelmük nem lévén, a rátafizetés a mostani felosztásban terhes: *azoknak a visszafizetési idő 25—30 évre terjesztetnek ki.* Így azután nemcsak az agrár-bank visszafizetésére dolgoznának, *de valóban a megélhetésre is maradna.*

Viszont vannak olyanok, akik változott viszonyaiknál fogva a terhet képesek volnának visszafizetni, azoknak, engedtessek meg: *a lejáratosi idő előtt is a visszafizetés.*

És végül intézkedés tétessék arra, hogy a szőlőfelújítási kölcsönt igénybe vett gazda ne legyen a kerület szőlőszeti felügyelő kénye, kedve és tetszésének kiszolgáltatva.

Ezen a dolgon segíteni úgy lehetne, ha a halasztást kérő fél a kerületi felügyelő által értesítették arról, hogy mikor jelenik meg szőlőjében az elemi kárt megvizsgálni; és amennyivel a vizsgálat eredményével nem lenne megelégedve, felülvizsgálatot kérhetne.

Nagy és fontos kérdések ezek mind. És százezrek érdekében szükséges tárgyalni sürgősen és pedig addig, míg a vizás állapotoknak áldozatai tömegesen és erősebben nem követelik az ügynek helyes és újabb elintézését.

A csemegeezőző művelésről.

A szőlőszet egy kellemes foglalkozás annak is, aki azt csak passzióból telepíti. — Hasznos, jövedelmező foglalkozás annak, aki azt okszerűen kezeli.

A kellemes foglalkozás és a kenyérkereseti foglalkozás között két különböző eljárás követendő.

Aki passzióból szőlészkedik, az szerezzen be különböző szebb és szebb fajokat: Egész bátran teheti, mert manapság több száz nemes fajjal rendelkezünk.

A földművelésnek nincs egy ága sem, ahol a passzió oly kielégítést nyerjen, mint a szőlőszetben.

Igaz, hogy a gyümölcs, a dinnye termelés is sok változvánnyal szép eredményeket ad; de mik ezek a szőlőkhez képest?!...

Azok a gyönyörű óriás szemű, aransárga és rózsapiros bogyók, azok a mézede fürtök, azok a rendkívüli illatok, melyek a szőlőbogyókban feltalálhatók: teljes örömet nyújthat annak, aki a szőlőt kedvtelésből kezeli, letelepíti.

Ezeknek azt ajánljuk, hogy az eddig elismert kiváló fajokat szerezze be, s azokat telepítsék.

A passzionatus szőlészek két eljárási módot szoktak követni. Vannak akik lugos mellett művelik szőlőjüket, vannak akik alacsony művelést követnek.

Ha azt a kérdést vetné fel valaki, e két eljárás közül melyik a célszerűbb, akkor így felelnénk neki:

A lugos művelésnek a maga helyén megvan a helye. Például házak mellett a falakon, kerítéseken felfuttatva. Itt azután sokat bőven terem, de sohasem ad oly ízletes szőlőt, mint amelyik alacsony művelés mellett kezeltek.

Régi dolog az, hogy minél közelebb vannak a fürtök a földhöz, hogy a föld hőszugara éri a bogyókat: a bogyók annál érettebbek lesznek. S minél érettebb a szőlő, annál jobban ki van fejlődve annak minden nemes tulajdonsága.

Azért tehát csak is azok érik el a céljokat teljesen, akik nemes csemegefajt szőlőjeiket alacsonyabban művelik.

Lehet mint mondom sok csemegefajt lugoson is művelni, de a passzionatus szőlész, ha igazán finom illatos és zamatos szőlőt akar élvezni, akkor az alacsonyművelést fogadja el.

Az alacsonyművelés lehet többféle. Ott is lehet szálvesszős művelést alkalmazni, mely abból áll, hogy a meghagyott szálvesszőt a másik tőkéhez kikötjük s hogy a fürtök a földet ne ériék: *a két tőke közé karókat verünk* és a kihuzott szálvesszőt ehhez kötjük.

De az is felesleges. A csemegeezőzők legnagyobb részét csercsoporon lehet metszeni, ezen művelés mellett egy tő 10-15 fürt szőlőt is hoz.

Ha azután bozzá vesszük azon körülményt, hogy a lugasművelésnél a tőkék távol vannak egymástól, míg az alacsonyművelés

mellett 1—1 mester sor és tőke távolságra vannak. Ha azután az eredménynyel számot vetünk, a lugos szőlő sem ad többet, mint az alacsony művelésű szőlőművelés. S mivel az alacsony művelés finomabb, zamatosabb, érettebb szőlőt ad, mi azt tanácsoljuk, hogy a kedvtelésből foglalkozó szőlészek ne magas lugas, de alacsony műveléssel kezeljék a szőlőjüket.

Abonyi.

Hamisított konyak.

Hirlapirói tisztünk, hogy mindazon dolgokat, melyek borászatunkra károsítólag hatnak, nyilvánosságra hozzuk, tárgyaljuk s azoknak megszüntetéseért harcoljunk.

Ilyenek voltak a borhamisítások, az olcsó vámmal behozott olaszborok sat. Most egy szintén rég gyakorlatban levő dolgot kell nyilvánosság előtt tárgyalnunk, mely ha nem egyenesen is hat károsítólag a borászokra, de végeredményében azt idézi elő.

Ez a konyak hamisítás.

Évtizedekkel ezelőtt a konyak egy, a ritkaságok közé tartozott ital volt; manapság azonban a konyak fogyasztás nagy mérvet ölt, s így a vele eszközölt visszaélés végeredményében a borainkra jelentékenyen káros befolyással van.

A valódi konyak nem egyéb, mint borpárlat. Minden konyaknak ennek kellene lennie. De hát manapság nem úgy van, mert a mai olcsó konyakok, vagy talán a drágábbaknak is egy jelentékeny része egyszerű szeszből specziesek kozzáadásával van elő állítva.

Tehát ez hamisítvány.

Hogyha meg csak ennyiből állana a dolog, hogy a konyak fogyasztó közönség csalatnék meg: *ahhoz semmi közünk sem volna.* De eme csalásnak mi szőlészek érezzük meg a káros hatását abban, hogy a konyakok nem borból állítatnak elő.

Ha az összes konyak borból állítatnék elő, rendkívül nagymennyiségű borok használtatnának fel, s így a könnyebb, olcsóbb, különösen a homoki borok nyernének benne vevőket; s nagyon természetesen hogy a homoki borok nem csinálnának a hegyi ojtványszőlőknek konkurenczlát.

Van az élelmiszerek meghamisítását büntető törvényünk; de még eddig nem jutott eszébe senkinek sem az, hogy a konyakot vegyi vizsgálat elé vonja; esetleg a nem borból előállított konyak készítőjét felelősségre vonja.

Ébredjen fel a közönség! Legyen ez irányban is éber azért, hogy valóban borból előállított konyakhoz jusson; mi szőlészek pedig azért, hogy így a borunk érdekét megóvjuk.

Valaki azt felelheti erre, hogy hát az ilyen irányu mozgalomnak nem lesz sikere. Pedig ez nem áll! Hitte volna-e valaki, hogy a pécsi műborgyár valaha letörjön?! . . . Hitte volna-e valaki, hogy a műbor-készítést megtorló törvénynyel és miniszteri rendeletekkel oly eredményeket fogunk elérni?

Ha nem is oly nagy, de megfelelő eredmények lesznek elérve azzal ha e tekintetben is megfelelő kormány intézkedések történnek.

Azért tehát egészen elérkezett ideje annak, hogy a kormányférfiak ezt a kérdést tanulmány tárgyává tegyék, s oly törvények megalkotását vigyék keresztül, melyekkel határozottan mondassék ki, hogy *konyakot csakis egyedül és kizárólag borból szabad előállítani, azaz más szóval azon ital, mely konyak elnevezés alatt kerül forgalomba: az egyedül és kizárólag minden más speciális hozzájárulása nélkül tisztán borból állíttassék elő.*

Ha a kormány azt keresztül viszi, akkor míg egy részről a nagy terjedelmet felölelt homoki szőlők termése jó vevőre talál, másrészről a hegyi szőlők finom nedűje nagyobb keresettségnek örvend.

Sokkal nagyobb jelentőségű ez a kérdés, mintsem efelett könnyen napirendre lehessen térni.

Apróságok.

Az othelló szőlő a filloxerának ellenáll. — Ezt mi határozottan mondhatjuk, mert nálunk 18-dik évét éli és eléggé jól diszlik.

Azt megengedjük, de úgy úgy is van, hogy a meszes agyagos talajban nem diszlik jó. — Azt is tudjuk, hogy nagy termést ad; gyümölcsre késő őszig nem rohad, télen pompásan ellenáll. — Tehát rendkívül sok jó tulajdonsága mellett még az is érdeme, hogy belőle kitűnő vörös pecsenyebort lehet szűrni.

Három új dolgot azonban akarunk az Othelló szőlőről elmondani, amit nem minden ember tapasztalt.

Az egyik az, hogy minél öregebb az othelló szőlő, annál kevésbé van neki a mellékszaga. A másik, hogy ha akkor szedjük le és dolgozzuk musttá, mikor a bogyókat a hideg egy kissé megcsipja, a borán éppen semmi mellékíz nem érezhető; és végre ami a legfőbb dolog, az othellót a metszéssel nem szabad megerőltetni.

Az othellón nem szabad több esapot hagyni kettőnél. A csapokon nem szabad hagyni többet két rügynél. És a jövő évze alkalmas két egymással egymással ellenkező oldalon két egy-két szemes csapot.

Ha így metszünk, akkor nagy bogyóju fürtöket hoz, a bogyók beérnek és szép nagy termést adnak. — Ha ellenben erősebben reá metszünk, úgy nemcsak apró bogyóju fürtöket hoz, de a fejlődésében is visszaesik.

Az új szőlőkultúra második évtizedén is azt mondjuk ismételten és ismételten, hogy vörösbarna, tápdus, emelkedett hegyoldalban az othelló különösen a szegényebb népnek: *áldott egy szőlője.*

A szőlők állandó jókarban tartása. Ősszel, ha a levelek hullani kezdenek, mielőtt a tedés bekövetkeznék, végig kell a tőkét vizsgálni, is minden visszaesett beteges tőkét kérérlhetlenül ki kell vágni és azt erős gyökeres alanyvesszővel kifoltózni.

Tavasszal, midőn a hajtások szépen elétörtek, úgy május elején ismét végig meg kell vizsgálni a szőlőt és amely lombzat sárgás vagy egyébként csenevész, kiméletlenül ki kell vágni, s még ugyanakkor jó gyökeres alanyvesszővel befoltozni

Ez a főkéllék arra, hogy egy szőlő állandóan jókarban legyen.

Mint az emberek és állatok, úgy a szőlőtők között is minden évben bizonyos hányad különböző okokból megbetegszik és elvesz; ha azután a gazda ezek pótlását elhanyagolja, évek múlva egy szomorú kinézésű hézagos szőlővel rendelkezik.

Pedig hát ha megkapáljuk, megdolgozzuk a szőlőt, ne legyen abban üres hely, mert ezzel a jövedelem csappan meg.

Azért tehát a gazda mindig tartson egy kis alanytelepet, melyből évenként bizonyos mennyiségű szőlővesszőt nyer és azt iskolázza el. Honnét azután a hiányzó tőkéket gyökeres vesszőkkel pótolhatja.

Rosz gazda az, aki a hiányos helyek befoltozására bizonytalan általa ismeretlen gyökere, alanyokat mástól szerez be.

Melyik jobb: az egy vagy két éves gyökeres vessző? Sokszor hallom azt, hogy az emberek, különösen a hiányos foltozásra 2—3 éves gyökeres vesszőket keresnek. Sőt némelyek még az ültetésnél is ennek adnak előnyt.

Akik a dolgot így fogják fel, felette tévednek. Minél idősebb a gyökeres vessző, annál kevesebb a siker.

Hosszu évi tapasztalatok után azt állítom, hogy ültetésre avagy foltozásra is legalkalmasabb az egyéves gyökeres vessző.

A több éves gyökeres vessző vastagabb gyökerekkel rendelkezik, mely a kiszedésnél meg az ültetésnél is megsértetvén, a vastagabb seb nehezebben gyógyul be és nehezebben hajt gyökereket. Sőt még az is hozzájárul a sikertelenséghez, hogy a több éves gyökeres vessző fejezetén nagyobb, vastagabb vesszők vannak. S így a gyökérzetten levő, valamint a fejezeten a visszametszés által okozott nagyobb seb nehezebben gyógyulván, sok tőke az ültetés után ki sem hajt.

Zsugorodott vagy fodormentás aluku szőlőlevélzet. Számtalanszor tapasztaljuk azt, különösen a laposabb kötött talajban, hogy a szőlőlevelek nem fejlődnek ki kellő nagyságra; hanem megvastagodnak, kicsinyek maradnak; különösen a mézes-fehér, olasz-rizling fajoknál mintegy megszőrösödnek és a levelek szélei a csipkéknél behajlanak.

Ezt fodrosodásnak vagy osalánosodásnak nevezzük azért, mivel a levelek a csalán leveleire emlékeztetnek.

Ez különösen a 2—3 éves ültetéseknél ott, ahol a talaj kötött, fordított, leginkább az emelkedett helyen levő alsó csatornában fordul elő leginkább első esztendőben.

Ez azért van, mert a fordított talaj 2—3 év alatt nem ülepszik meg, a víz benne lehatol. — Mivel pedig ott, ahol a föld nincs megfordítva, a felülről alászivárgott vizet nem bírja gyorsan beljebb bocsájtani, a lejtőn a fordított talajban alább folyik. S így az alsó csatornában jön össze a víz.

Ilyen helyen és az egész lapos helyen azután a káros hatás a le-

velek fönnebb említett jelenségében mutatkozik. Ezt a magyar munkás megzabálásnak nevezi.

A lapos helyeken alagezövezéssel lehet a bajon segíteni. Lejtős helyeken pedig úgy, hogy az alsó csatornák fejezeténél a földet egész a fordításig kimélyítjük, ahol is azután az összegyülemlett víz vagy a verembe szivárog, vagy elpárolog.

Vinczellér kerestetik.

Egy benkosztos olyan vinczellérre volna szükségem, aki egyholdas ojtvány-szőlőmet egész éven át megdolgozná.

Értenie kell a szőlőajtáshoz, valamint a gyümölcsfa ojtáshoz is.

Helyét elfoglalhatja márczius hó elsején, s foglatossága tart október hó végéig. Ha bentkosztra nem hajlandó, úgy kommenczióra is elfogadom.

Polyák Károly Losoncz.

Szőlővessző eladás.

Ojtványok.

Fajtiszta portális-alanyon.

Zöldojtvány: nemes kadarka, mézesfehér, ezerjó, rizling ezre 120 kor
 Vegyes borfajok ezre — — — — — — — 100 »

Fajtiszta Ripária-portális

Sima I-ső osztály ezre — — — — — — — 20 kor.
 » II. osztály ezre — — — — — — — 14 »

Othelló.

Sima ezre — — — — — — — 12 kor

Európai szőlővesszők.

Kadarka, burgundi, opportó, szent-lőrincz mézes-fehér,
 mustos-fehér, olasz-rizling, kövidinka és egyéb
 borfajok ezre — — — — — — — 8 kor.
 Gyökeres — — — — — — — 20—22 kor.

Eladó sima vesszők ezek.

Muskat Alexander. Ennek a tulajdonsága az, hogy a
 b~~u~~sa kemény. Elégge illatos, zöldes sárg színű. Igen jó faj,
 szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára —.60

<i>Muskat Biffer.</i> Nem kemény husú. Finom zamatu, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskat Coowod.</i> Hasonlit a muskát alexanderhez. Fellette nagy termést ad. Husos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom izü. Érik szeptember végén. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát B. queen Viktória</i> Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtü. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgások lesznek. Szállításra alkalmas — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Citronelle.</i> Igen zamatos, Sárga nagy bogyóju. Érik szeptember hó elején. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Croquant.</i> Egyike a legédesebb szőlőknek, szine zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején szállitható. 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Damaskusi.</i> Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, qogyója igen nagy, zöldes-fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik, Szállitható. 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát de Nastes.</i> A passatutihoz hasonlit Igen korán érik. Szállitható. Ropogós sárga szemü. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát Herczegovina.</i> Korán érő nagy fürtü, közep nagy bogyóju, zamatos, szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Genuai.</i> Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rüg, más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érlik. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát dr. Högg Róbert.</i> Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtü, fehér-zöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállitható. 10 -- drb. ára	— .60
<i>Muskát Frontignan rouge.</i> Bogyója nagy piros, gömbhülyü. Későn érik, szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát frontignan hanc.</i> Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát Ottonel.</i> Ktválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket, de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát passantuti.</i> Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Royal.</i> Fekete nagy bogyóju, ritkás fürtü. Korán érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Szt Alban.</i> Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közep érő muskatál izü. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Tokaj'd Jardens.</i> Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termő; közep érő. Szállitható. — 20 drb. ára	— .80
<i>Muskát Vantlia vagy Rozsdás muskolat.</i> Ennek kiváló nemes és jó tulajdonait a borszőlők között is felsoroltam. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50

<i>Chasseles angevina.</i> Korán érő nagy fürtü. Sárga nagy átlátszó bogyója, bőtermő. Szállítható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Chas de Angeres.</i> Sárga-zöldes bogyóju, bőtermő, közép érő kellemes izü. Szállítható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Chas lanc.</i> Ez a közönséges korán érő, bőven termő ismert faj. Szállítható. — 10 drb. ára	— .30
<i>Chas Fonteneble d'or.</i> Igen nagy fejü. Sárgás husos szemü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Chas de Judee.</i> Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemü bőtermő szeptember végével érik. Szállítható — 10 drb. ára	— .80
<i>Chas Imperial blanc.</i> Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára	1.—
<i>Chas Jeruzsalem.</i> Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Chas Németpiros.</i> Gyönyörű piros bogyóju, bőtermő. Szállítható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Chas Mathias.</i> Korán érő nagy fürtü, bogyójai fehérek, barna folttal. — Szállítható. 10 drb. ára	— .90
<i>Chas Napoleon.</i> Ritka nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyóju. Kellemes izü asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rüg, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő. Valódi kincs. Szállítható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Chas Piros-Napoleon.</i> Bogyója felette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savanykás. Hanem dísznek felülmulhatatlan. Későn érik. — Szállítható. 10 drb. ára	— .80
<i>Chas Guen Viktória.</i> Nagy fürtü sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. Szállítható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Chas Teneriffe.</i> Sárga nagy fürtü, nagy bogyóju, közép érő. — Szállítható. 10 drb. ára	— .60
<i>Chas rouge.</i> Gyönyörű világos piros színü, nagy termő. Kiválóan alkalmas a szállításra. — 10 drb. ára	— .20
<i>Chas rouge royal.</i> Sötétpiros színü gyönyörű szőlő. Felette nagy termő. Augusztusban érik. Szállítható. 10 drb.	— .24
<i>Chas Szl. Fiakre.</i> Igen nagy fürtü, sárga levesszemü rendkívüli bőtermő. — Szállítható. 10 drb.	— .70
<i>Chas Tokuj angevina.</i> Gyönyörű halványpiros, felette dusan termelő kellemes izü szőlő. Szállításra pompás 10 drb.	— .60
<i>Chas Zsidóországi.</i> Cseresnye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középerő. Szállítható. 10 drb.	— .80
<i>Chas Almeria.</i> Nagy fürtü, fehér bogyóju, bőtermő. Középerő Szállítható. 10 drb.	— .80
<i>Albillo.</i> Rendkívül szép télre eltenni való szőlő. Fehér bogyóju. Nagy fürtü. — Szállítható. 10 drb.	2.—
<i>Buzellotóriás.</i> Óriási nagy fürtü és bogyóju. — Szállítható. 10 drb.	2.—
<i>Gharrondrouge</i> Sötét-piros színü, Nagy fürtü	

nagy bogyóju. Kiválóan finom izü, felette bőtermő. Legjobb csemege szőlők egyike. Középérü. — Szállítható. 10 drb.	2.—
<i>Csoda szőlő.</i> Az összes szőlők között a legnagyobb fürtü. Vannak 2 1/2 kiló súlyúak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkítani. Sohasem rug. Borszőlőnek felette kifizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. — Szállítható. 10 drb.	4.—
<i>Chornichon Blanc</i> Nagy fürtü, nagy husos Sárga bogyóju, elsőrangú csemege, egészen korán érő. — Szállítható. 10 drb.	1.20
<i>Chornichon a grappes collosales.</i> Igen nagy uborka alakú, sárga szemü husos, pompás izü, elsőrangú csemege. — Szállítható. 10 drb.	1.80
<i>Duchesse of Buckleuck.</i> Zöldes-sárga, nagyszemü, muskotál izü, bőtermő. Kiváló faj. Szállítható. — 10 drb. ára	1.80
<i>Ezredéves Magyarország.</i> Ez a mai szőlészetben az lehirhedt legértékesebb szőlő. Mint kiválóan szép, finom csemege faj Szállítható. 10 drb. ára	2.—
<i>Fürj tojs.</i> Roppant nagy fürtü, nagy bogyóju, nehéz szemü szőlő Középérü. Igen értékes, csak hogy más hasonló időben érő fajjal keverve kell ültetni, különben magában néha rug. Szállítható. — 10 drb. ára	—80
<i>Keckecsecs.</i> V n kétféle, piros és fehér. Későn érő téli szőlő. Szállítható. 10 drb. ára	—40
<i>Kossuth Lajos.</i> Nagy fürtü, nagy sárga bogyóju. Felette korán érő. Szállítható — 10 drb. ára	1.20
<i>Malakoff usum.</i> Igen nagy hosszas, ritkás fürtü. Piros gyönyörü szőlő télen át eltartható Szállítható. — 10 drb. ára	1—20
<i>Madleine angeviná.</i> A legkorábban érő szőlők egyike Fehér nagy bogyóju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, azért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. Szállítható. 10 drb. ára	—20
<i>Niája.</i> Egy igen becses nagy bogyóju szőlő. Szállítható. — 10 drb. ára	1.—
<i>Perl imperiál.</i> Felette nagy bogyóju, fehér szemü, finom izü, Szállítható. — 10 drb. ára	—80
<i>Prekocié de malinque.</i> Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes izü csemege szőlő. Szállítható. — 10 drb.	—50
<i>Spanyol vörös.</i> Gyönyörü piros bogyóju, nagy fürtü, nagy termésü, korán érő. Szállítható. 10 drb. ára	—50
<i>Reise de Caabre.</i> Mint a neve is mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér édes szemü, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. — 10 drb. ára	—60

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és *vasuti leadó állomást.* — Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vesszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Csomor Kálmán
szőlő nagybirtokos.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.